

niti; 16.000 jih ostane mrtvih na bojišču, druge 4000 pa pobijejo Radgonci in okoličani.

Tako so naši pradedje v bitki pri Radgoni popolnoma premagali Turke. Rešili so pa v njej grozovite turške sužnjosti tudi svojega vladarja Ernsta, ki so ga prav iskreno spoštovali in ljubili. Pa tudi Ernst je večkrat pokazal, da so mu Slovenci posebno pri srcu. Tako n. pr. je šel na Gospasvetsko polje pod Krnsko goro, kjer mu je po znanem prelepem slovenskem običaju potrdil zbrani narod vladarsko oblast. Leta 1418. je ustanovil tudi v Ljubljani javno šolo.

Prav skrbno je odgojeval Ernst svoja sinova, Albrehta in Friderika, poznejšega rimsko-nemškega cesarja in ustanovnika ljubljanske škofije. Albreht je bil vesel, živahen deček; Friderik je pa že v mladosti kazal, da bode kdaj resnoben mož. Nekega dne ukaže vojvoda Ernst napolniti več vrečic s srebrnim drobižem. Potem pokliče svoja sinova in ukaže pred njima stresti drobiž na tla. Na to pa reče sinovoma: »Naberita si, kolikor kdo more!« Albreht silno urno zbira drobiž, tlači ga v žepe, potem pa hiti k svojim tovarišem in jim lahkomišljeno razdeli denar. Friderik pa počasi nabira novce: Dobi jih sicer manj, kot njegov brat, toda to, kar si je nabral, zaveže v vrečico in skrbno shrani. Prav veselilo je očeta Ernsta, da je Friderik tako skrben in varčen že v mladosti; grajal je pa lahkomišljenega Albrehta.

Kakoršna sta se pa sinova pokazala v mladosti, taka sta bila vse svoje življenje. Friderik je kot rimsko-nemški cesar vsako stvar dobro premislil in prevdaril, predno se je odločil za njo. Skrbno in varčno je gospodaril, zato pa je tudi ustanovil mnogo koristnih naprav, ki še poznim rodovom pričajo in bodo pričale o njegovi modrosti. Albreht pa je le prerad verjel svojim pravim in lažnjivim prijateljem, katerim je razdal vse svoje premoženje, tako, da so ga sovrstniki imenovali »zapravljivca«.

Ernst ni čakal slavnega vladanja Friderikovega, tudi ni mogel svariti lahkomišljenega Albrehta, ker je umrl, predno sta dorasla sinova. Pokopan je v samostanski cerkvi v Rein blizu Gradca.

Vojaki.

Pač ni tá-le četa plaha,
Ki koraka v svet srčno,
Glej, kako se vendar baha,
Vsakemu žari oko.
Kómu všeč ni ta postava,
Ta srčnost in ta oprava,
Kje jej tekmeč je jednak?
Vodje Tončka glas je tak:
»Le pokonci, drugi, glavo!

Mirko, dvigni v zrak zastavo,
Da nad nami zavihrá;
Bobnar pa naj ropotá.
To se zdi mi po vojaški,
To mi godi, prav tako je,
Da dečaki danes vaški
Radostimo se po svoje.
Meč naj služi v krepko bran,
Komur je premalo dlan;

Puška naša pa odloči,
Kadar boja dan napoči,
Kaj premore mlada kri,
Kadar v žilah nam vskipi.

Torej le naprej, vojaki,
Oj, junaki, korenjaki —
Vse pod mečem mora pasti,
Kar protivi se oblasti!“

V. R.

Ptičar.

(Povest. — Piše Basnigoj.)

VI.

Takrat, ko sta bila dogovorjena Tonček in Cene, da gresta gledat kobilarje, šel je zares Cene proti logu. Ali kar gredé mu pride v glavo muha: Kaj, ko bi Tončka zvodil za nos? Ta misel je bila porednemu Cenetu všeč in jo je izvel. Skril se je v logu in z daleč opazoval Tončka. Dobro je slišal, kako ga je klical in mu žvižgal. Videl je, kako je bil Tonček nemiren; ali Cene se mu je smejal v pest.

Ko Tonček odide iz loga, pride iz skrivališča tudi Cene ter gledajoč za Tončkom premišljuje, kam bi krenil. »V goro proti planini. Morda dobim kako veverično gnezdo.« Takoj se je zasukal in jo mahnil po stezi, ki vodi iz loga čez majčken hribček v goro. Ko je Cene prišel čez grič, ni se več menil za stezo. Pri poti ni gnezd. Zato je zavil v gozd in lezel in se plazil po gošči. Stikal je po grmovju, plezal po smerekah, segal v dupla in žvižgal ter oponašal ptiče, da bi usledil kako gnezdo. Ali danes je bila vsa njegova premetenost zastonj. Gnezda so bila z večine vsa prazna, ker ptiči so že izleteli. Zato ga je še bolj jezilo in ves strasten je plezal višje in višje, dokler ni došel vrh gore. Tedaj je bil pa že silno truden. Sedel je pod mecesen, da bi se oddahnil. Pa ni dolgo sedel in je zadremal. Dremal je in dremal, dokler ni zdrsnil po mecesnovem deblu in legel na tla ter trdo zaspal. Zbudil se je še-le, ko se je že zmračilo in so se na nebu prižigale prve zvezde. Tedaj se je Cene prestrašil in si mel oči ter debelo gledal, kje je prav za prav. Hitro je splezal na mecesen, da bi pogledal, na katero stran mu je iti, da bo prej na planini. Ali že je bilo toliko temno, da ni vedel prav za gotovo, ali gre na pravo stran, ali ne. Začelo ga je skrbeti. Osrčeval se je s tem, da mora priti v dolino, če gre vedno nizdol. Dolina mu je bila dobro znana. Iz nje bi lahko prišel tudi po noči na planino, ali pa domov. Cene je hodil in hodil, a gozda ni bilo ne konca ne kraja. Srce mu je utripalo čedalje nemirneje, po ušesih mu je šumelo, in pot mu je lil po obrazu. Včasih je malo postal in poslušal, ali ne bi slišal zvoncev s planine. Ker je bilo vse tiho, drvil je zopet dalje. Nič več ni gledal, kje je redkejše grmovje. Nič več se ni ogibal robidovja in trnja, ki ga je praskalo in mu trgalo obleko. Drl je brez premisleka vedno dalje in dalje. Pogosto se je izpodtaknil in padel. Ali naglo je vselej vstal in hitel naprej. Toda, ker ni bilo